Obligația de a utiliza sistemul național RO e-facturare în contractele de achiziție publica

Reglementarile la nivel european

Directiva 2014/55/UE/16 aprilie 2014 privind facturarea electronica în domeniul achizițiilor publice (Directiva) reprezinta cadrul prin care s-a decis elaborarea unui standard comun al facturii electronice. De asemenea, Directiva prevede obligația Statelor Membre de a adopta norme la nivel național care sa oblige autoritățile și entitățile contractante sa accepte facturile emise potrivit acestui standard de operatorii economici.

Statele Membre au optat pentru doua maniere diferite de transpunere a Directivei: (i) fie au impus obligativitatea ca în contractele B2G sa se utilizeze doar facturile electronice, fie (ii) au lasat operatorului economic dreptul de a utiliza aceste tip de facturi, fara a exista o obligație în acest sens.

De exemplu, Estonia a impus prin legea contabilității obligația autorităților/entităților contractante de a accepta facturi în format electronic. În Estonia nu exista un sistem național centralizat în vederea utilizarii facturii electronice, fiecare autoritate având în mod individual obligația de a recepționa facturile în aceasta forma. Similar, Polonia a lansat un sistem opțional național de facturi electronice (KSeF).

De asemenea, Austria a optat pentru obligarea operatorilor economici la utilizarea facturii electronice numai în cazul contractelor încheiate cu autoritățile federale – cu anumite excepții, cum ar fi contractele de leasing sau contractele de asigurari. În aceste situații, este obligatorie utilizarea portalului de servicii federale – platforma la nivel central prin care se asigura transmiterea ofertelor catre autoritățile federale. Și reglementarile din Spania prevad ca toate facturile transmise entităților din sectorul public trebuie transmise în format electronic, prin intermediul unei platforme (FACe) oferite gratuit tuturor entităților publice.

Reglementarile la nivel național

Reglementarile naționale aplicabile sunt:

- Ordonanța de Urgența nr. 120/2021 privind administrarea, funcționarea și implementarea sistemului național privind factura electronica RO e-Factura și factura electronica în România, precum si pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 78/2000 privind omologarea, eliberarea cartii de identitate a vehiculului și certificarea autenticității vehiculelor rutiere în vederea introducerii pe piața, punerii la dispoziție pe piața, înmatricularii sau înregistrarii în România, precum si supravegherea pieței pentru acestea (OUG 120/2021)

- Legea nr. 139/2022 pentru aprobarea OUG 120/2021 (Legea 139/2022).

Potrivit OUG 120/2021, Ministerul Finanţelor a fost abilitat sa creeze, dezvolte şi sa administreze sistemul naţional privind factura electronica RO e-Factura. Sistemul naţional privind factura electronica RO e-Factura (Sistemul RO e-factura) are drept scop primirea facturii electronice de la emitent cu respectarea structurii facturii elaborate potrivit standardelor europene.

În vederea accesarii sistemului de catre operatorii economici naţionali, aceştia trebuie sa fie înscrişi în spaţiul virtual (SPV), precum şi în Registrul RO e-factura. Factura electronica trebuie sa respecte toate elementele prevazute de art. 4 alin. (1) din OUG 120/2021 şi se transmite prin Sistemul RO e-factura.

Dupa transmiterea facturii electronice, sistemul RO e-Factura verifica în mod automat fişierul. În masura în care factura este corect întocmita, i se aplica sigiliul Ministerului de Finanţe. În caz contrar, daca sunt identificate erori, factura electronica nu se considera transmisa în sistem, respectiv nu este primita de catre destinatar. Emitentul primeşte un fişier ce conţine erorile identificate şi care trebuie corectate, factura corectata urmând sa fie retransmisa tot prin sistemul RO e-Factura. Data comunicarii facturii catre destinatar este data la care aceasta este disponibila pentru a fi descarcata, destinatarul fiind notificat în acest sens.

În masura în care destinatarul are obiecţii, acesta înştiinţeaza emitentul facturii electronice prin transmiterea unui mesaj în acest sens în sistemul RO e-factura, iar în cazul contractelor B2G comunicarea se face inclusiv prin intermediul sistemului naţional de raportare — Forexebug, prin transmiterea unui mesaj.

Obligaţia de a utiliza factura electronica în contractele de achiziţie publica

Pâna la data de 1 iulie 2022, operatorii economici au posibilitatea de a opta pentru utilizarea sistemului naţional privind factura electronica RO e-Factura, în conformitate cu dispoziţiile art. 5 din OUG 120/2021. În masura în care aceştia opteaza pentru utilizarea sistemului, au obligaţia de a utiliza în mod exclusiv acest sistem de facturare, autoritaţile contractante fiind obligate sa accepte acest tip de facturi.

Începând cu data de 1 iulie 2022, operatorii economici stabiliţi în România au obligaţia de a utiliza factura electronica în executarea contractelor de achiziţie publica, în conformitate cu dispoziţiile art. II din Legea 139/2022.

Ulterior adoptarii Legii nr. 139/2022, se face însa urmatoarea diferenţiere:

- Operatorii economici **straini** au opţiunea de a utiliza sistemul de facturare electronica în contractele B2G, situaţie în care autoritatea/entitatea contractanta are obligaţia de a accepta acest tip de emitere a facturii;

- Operatorii economici **români** au obligaţia de a utiliza în mod exclusiv sistemul de facturare electronica în contractele B2G.

Atât OUG 120/2021, cât și Legea 139/2022 ating dezideratele Directivei de a implementa la nivel european obligația autorităților/entităților contractante de a accepta facturile emise în format electronic.

Prin urmare, ulterior datei de 1 iulie 2022, având în vedere obligativitatea emiterii facturilor în format electronic, în masura în care operatorul economic român transmite factura în alta forma, aceasta este inopozabila autorității/entității contractante, ipoteza în care termenul de plata al acesteia nu curge pâna la comunicarea ei în format electronic.

Potrivit dispozițiilor art. XXXVII din OUG 130/2021, aceeași obligație exista și în contractele încheiate între profesioniști (B2B), în masura în care acestea au ca obiect produse cu risc fiscal ridicat. Pentru celelalte contracte de tipul B2B, utilizarea sistemului național de RO e-factura este opțională și este posibila numai în masura în care și destinatarul este înregistrat în sistem. În caz contrar, părțile nu vor putea utiliza sistemul de facturare electronica, urmând ca factura sa se emita potrivit dispozițiilor contractuale.

Concluzii

Este laudabil demersul legiuitorului român de a crea o asemenea platforma de facturare electronica, beneficiile unui astfel de sistem și, în special, a facturii electronice fiind multiple. Crearea acestui sistem, precum și utilizarea facturii electronice contribuie la realizarea priorităților de politica publica, cum ar fi digitalizarea activității sectorului public, transparența financiara și promovarea dezvoltarii durabile. Totodata, utilizarea sistemului și a facturii electronice va aduce în mod specific o contribuție semnificativa la reducerea costurilor și la eficiența sectorului public.